

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLVIII. — Izdan in razposlan dne 27. septembra 1870.

116.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 10. septembra 1870,

s katerim se razglasa propis o preskušnjah kandidatov za učiteljstvo telovadbe po srednjih učilnicah in učiteljskih izobraževališčih.

Člen I.

Učiteljska zmožnost.

Kdor hoče telovadbo v kateri srednji učilnici ali učiteljskem izobraževališči učiti, mora podvreči se preskušnji pred preskuševalno za to postavljeno komisijo, da dobode izpričevalo učiteljske zmožnosti.

Člen II.

Preskuševalna komisija.

Ta komisija postavi se za zdaj samo na Dunaji. Minister za uk imenuje komisiji prvosednika, prvosednikovega namestnika in več predelnih preskuševalcev za ude na tri leta. Ko minejo ta tri leta, postavijo se drugi z nova ali prejšnji vdrugeč.

Člen III.

Prošnje za preskušnjo.

Kdor želi biti preskuševan, mora komisije pismeno prositi, da ga pripusti k preskušnji, ter v tej prošnji

1. razložiti, kako je do zdaj živel in kako se je izobraževal;
2. izkazati, da je dovršil kako srednjo šolo ali učiteljsko izobraževališče;
3. povedati, v katerem jeziku misli podučevati.

V slučajih ozira vrednih utegne minister za uk, zaslišavši preskuševalno komisijo, komu zahtevo v odstavku 2 povedano spregledati.

Prvosednik razločuje o tem, če naj bode prosilec k preskušnji pripuščen ali ne. Kogar zavrne, ta se sme zateči k ministerstvu uka.

Člen IV.

Preskušnja.

Preskušnji je namen za trdno pokazati, ali ima preskuševanec gledé razuma sploh potrebno izomiko, ali je po potrebi spreten v šolskem telovadnem uku in ali mu je znana umna učitev.

Člen V.

Razdelitev preskušnje.

Preskušnja je teoretična in praktična, teoretična preskušnja zopet je pismena in ustna.

Na teoretični preskušnji je preskuševancu izkazati :

1. da ima potrebno omiko sploh;
2. da telovadstvo na tanko pozná, namreč: da ima splošno znanje o zgodovinskem razvoji telovadstva, da pozná nalog podučevanja v telovadbi, da pozná namen in smoter (cilj) telovadbe; da sta mu znani novejši sistemi Jahn-Eiselenova in Spiess-ova, da mu je sploh znano gimnastično slovstvo in da na tanko pozná gimnastično imenstvo ali nomenklaturu, da mu je znana tehnična uredba telovadskega orodja in naprava vadilišč;
3. da pozná človeško telo v anatomske in fiziološki oziru, in sicer zlasti:
 - a) da ima znanost o okostji, ki je podloga gibanju, o črepijskih kostéh, o zvezah kostí sploh in členov posebej;
 - b) da ima znanost o mišicah, o tem, kako ležé in delujejo najvažnejše mišice in kako so razložene v skupine po udih in njihovem gibu;
 - c) da ima znanost o dihalih in prebavilih sploh, da mu so znani najvažnejši postavki (nauki) o redilnem in preobrazovalnem procesu, o krvnem posodji in nervih ali čutnicah;
 - d) da mu je znan nauk o zdravji (dietetika), kolikor je pri telovadbi na-nj paziti, sosebno za to, da utegne komu, ki bi si telo pohabil, postreči s prvo potrebno pomočjo.

Člen VI.

Pismena preskušnja.

Pismena preskušnja (delo pod klavzuro) je v tem, da kandidat pod nadzorom organa, katerega postavi preskuševalna komisija, sestavek napiše. Preskuševalni komisiji se pridružuje, izbrati nalog izmed znanosti, katere so zapovedane za teoretično preskušnjo.

Pri presojanji pismenega izdelka naj se gleda ne samo na jasnost v mislih in v dopovedbi, ampak tudi na stilistično pravilnost in spretnost.

Člen VII.

Ustna preskušnja.

Še le po tem, če je preskuševalna komisija našla, da je klavzurno delo zadostno, sme se kandidat pripustiti k ustni preskušnji.

Člen VIII.

Praktična preskušnja.

Praktično preskušuje kandidata kateri ud komisije v telovadnici.

Na praktični preskušnji je kandidatu izkazati umno učitev, po tem spretnost v prostih telesnih vajah in v vajah na orodji.

Ako kandidat želi, da bi mu se potrdila tudi zmožnost za izobraževališča učiteljicam namenjena, mora vrhu tega še izkazati, da so mu znana načela in svojstva dekliških telesnih vaj.

Člen IX.

Izpričevalo o preskušnji.

Ko so dokončani vsi deli preskušnje, komisija ukrene in v posebnem zapisniku ustanovi uspeh, s katerim je kandidat preskušnjo opravil.

Ako je kandidat preskušnjo dostal, izdá mu se izpričevalo, katero podpišejo prvosednik in preskuševalci. V izpričevalo naj se na tanko zapiše preskuševanjeva rodovnica (ime in priimek, rojstveni kraj, šole, katere je dovršil), po tem uspeh posameznih delov preskušnje, ter naj se na konci določno izreče, če je preskuševanec z ozirom na to, kar je pokazal, za podučevanje v telovadstvu „zmožen“ ali „izvrstno zmožen.“

Če je kandidat zmožen za podučevanje deklic v telovadbi, naj se to v izpričevalu izrečno omeni.

Člen X.

Reprobacija.

Kandidatom, kateri preskušnje niso dostali, daje se pismeno na znanje, da so bili odvrnjeni, in kdaj smejo preskušnjo ponoviti. Komisija določuje ta rok.

Člen XI.

Ponavljjanje preskušnje.

Komisija sme odvrnenim kandidatom samo enkrat dovoliti, da preskušnjo ponové.

Dovoliti komu, da drugič preskušnjo ponovi, pridržuje se ministru uka.

Člen XII.

T a k s e.

Predno bode preskušnja, mora kandidat 10 gld. takse v dolnje-avstrijsko deželno glavno blagajnico plačati.

Če se preskušnja ponoví, mora se ta taksa vnovič opraviti.

Člen XIII.

Višja oblast.

Preskuševalna komisija stoji neposrednje pod ministrom uka.

Člen XIV.

Opravljeni red.

Prvosednik, oziroma prvosednikov namestnik oskrbuje vsa opravila ter vodi preskuševanjske razprave.

Po izteku vsacega leta poroča prvosednik ministru uka, kako so se preskušnje izšle, polagaje predenj dotične zapisnike, ter naznanja v tem poročilu na tanko, koliko se je vsak izmed komisijnih udov posameznih delov preskušnje udeležil.

Člen XV.

N a g r a d e.

Komisijni udje dobivajo za svoje delovanje pri učiteljskih preskušnjah primerne nagrade (remuneracije).

Člen XVI.

Začetek veljavnosti.

Ta red za preskušnje pride v moč z začetkom šolskega leta 1870/71.

Člen XVII.

Odpust preskušnje.

Učitelje telovadstva, kateri so najmenj pet let z uspehom samostojno in praktično učili telovadbo in pri tem izkazali, da so posebno zmožni za to učiteljstvo, sme minister uka, zaslišavši preskuševalno komisijo, po polnem ali nekoliko oprostiti preskušnje zaradi zmožnosti.

Člen XVIII.

Prehodne določbe, spregledi.

Do začetka šolskega leta 1872/73 prepuščeno bode sprevidu preskuševalne komisije, da sme v ozira vrednih okolnostih zahtevanje za teoretično preskušnjo iznimkoma polajšati; vendar se mora ta polajšek v izpričevalu omeniti.

V enakih razmerah sme prvosednik do povedane dobe, kar se tiče pripusta kandidatov k preskušnji, zadovoliti se z izkazom tolike omike, kolikoršno je moči dobiti na nižji gimnaziji, na realni gimnaziji ali na nižji realki.

Stremayr s. r.

117.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 11. septembra 1870,

s katerim se ukaz od 12. julija 1869, o izobraževališčih za učitelje in učiteljice, brez premene, a ukaz od 15. novembra 1869, o preskušnjah za učitelje ljudskih in mestnih šol, z nekimi premembami razteguje na mejno grofovino Istro.

Veljaven za mejno grofovino Istro.

Zaslišavši istransko deželno šolsko svetovalstvo ukrenil sem, počenši od šolskega leta 1870/1, ministerski ukaz od 12. julija 1869 (Drž. zak. št. 131), o izobraževališčih za učitelje in učiteljice, brez spremembe, a ministerski ukaz od 15. novembra 1869 (Drž. zak.

št. 168), s katerim se izdajó določbe za preskušnje učiteljev ljudskih in mestnih šol, s temi-
le premembami raztegniti na mejno grofovino Istro :

- a) Istransko deželno šolsko svetovalstvo ima po deželni postavi od 4. aprila 1870 pravo-
vico, predlagati ude preskuševalne komisije, katerih imenovanje je po §. 1 omenjenega
ukaza pridržano ministru za bogočastje in uk ;
- b) ena preskuševalna komisija (§. 2 ukaza) bode tudi v Rovinji ;
- c) namesto izkaza v §. 7 čr. c) zahtevanega, da je kandidat dovršil najmenj dve leti v
praktični šolski službi, naj se po omenjeni deželni postavi zahteva izkaz triletne take
službe.
- d) Na mesto nemščine kakor predmeta preskušnji (§. 19 čr. 1 ukaza) stopi za predmet
„učni jezik.“

Ob enem ukazujem, da bodo izpričevala učiteljske zmožnosti za trivijalne in glavne
učilnice, doslej dobljena na istranskih učiteljskih izobraževališčih, pri podeljevanji službe
v zmislu državne postave o ljudskih šolah enako-veljavna izpričevalom učiteljske zmožnosti
za občne ljudske šole, po tem ista izpričevala o zmožnosti za podučitelje po trivijalnih ali
glavnih učilnicah enako-veljavna izpričevalom zrelosti.

Stremayr s. r.

118.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 13. septembra 1870,

da se z začetkom učnega leta 1871/2 vvede anticipativno plačevanje kolegijjskih denarjev na
vseučiliščih Dunajskem, Praškem, Krakovskem, Levovskem, Graškem in Inspruškem.

Njegovo c. in kr. apost. Veličanstvo je z najvišjo odloko od 2. septembra 1870 blago-
volilo odobriti, da se plačevanje poslušnine (kolegijjskih denarjev) o začetku semestra, katero
je bilo z ministerskim razpisom od 27. februarja 1853 (Drž. zak. št. 37) ukazano preizred-
nim poslušalcem, počenši z učnim letom 1871/2 na vse poslušalce vseučilišč v državnem
zboru zastopanih kraljevin in dežel raztegne ter določbe §. 35 začasnega propisa od 12.
julija 1850 (Drž. zak. št. 310) prekličejo.

Od začetka učnega leta 1871/2 tedaj bodo vsi redni in preizredni poslušalci, kateri
ne morejo že pri vpisovanji izkazati, da so si prej oprostitev izprosili, ali da po §. 14 ome-
njenega začasnega propisa imajo postavno pravico, biti po polnem oproščeni plačevanja
poslušnin, dolžni poslušnino za vse kolegije, za katere se zglasé, brž pri vpisu za dotični
semester naprej (anticipativno) opraviti.

Stremayr s. r.

